

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 13555
Tarih : 19.08.2025

Ömer Faruk Gergerlioğlu
Kocaeli Milletvekili

32840

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Dışişleri Bakanı Sayın Hakan Fidan** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Türkiye, Lahey Grubu tarafından 15-16 Temmuz 2025 tarihlerinde Kolombiya'nın Bogota kentinde yapılan ve İsrail'e yönelik altı maddelik yaptırım çerçevesini içeren Ortak Bildiri'ye 25 Temmuz 2025'te şerhli imzasını bildirmiştir.

Bildiride geçen ve Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi (UNCLOS) atfı içeren 2. ve 3. maddelere Türkiye tarafından şerh konulmuş; bu şerhte, Türkiye'nin söz konusu bildirideki UNCLOS atfına bağlı olmadığı ve mevcut tutumunda değişiklik olmadığı ifade edilmiştir.

Eğer bu Bildiri bir uluslararası antlaşma niteliğindeyse, Anayasa'nın 90. maddesi gereği TBMM onayına sunulması gerekmektedir. Bu süreç işletilmemiştir. Eğer antlaşma niteliğinde değilse, imza için neden beklendiği ve gecikmenin gerekçesi kamuoyuna açıklanmamıştır.

Bildiride yer alan 'silah ve askeri yakıt transferinin durdurulması' ve benzeri yükümlülükler bağlamında, Türkiye'nin bu hükümleri uygulama düzeyi ve şeffaflığı uluslararası hukuk ve diplomasi açısından sorgulanmaktadır.

Bu hususlar, TBMM'nin denetim yetkisi ve dış politika süreçlerinin açıklığı bakımından aydınlatılmaya muhtaçtır.

Bu bağlamda;

1. Bogota Ortak Bildirisi hangi tarihte ilan edilmiş, Türkiye hangi tarihte imzalamıştır? İmza sürecinde gecikmenin gerekçesi nedir?

2. Bahsi geçen Bildiri uluslararası antlaşma niteliğinde midir? Eğer öyleyse, Anayasa'nın 90. maddesi gereği neden TBMM onayına sunulmamıştır?
3. Eğer antlaşma niteliğinde değilse, neden imza için beklenmiştir?
4. İmza öncesinde hangi iç hukuk prosedürleri işletilmiş, hangi kurum ve kuruluşların görüşleri alınmıştır?
5. Türkiye tarafından konulan şerhin tam metni nedir? Bu şerhin Türkiye'nin deniz yetki alanları politikasına etkileri nelerdir?
6. Bildiride yer alan yükümlülüklerin (özellikle silah ve askeri yakıt transferinin durdurulması) uygulanma durumu nedir? Bu konuda hangi denetim mekanizmaları işletilmektedir?
7. Bu yükümlülüklerin ihlal edilmesi halinde hangi yaptırım mekanizmaları devreye girecektir?